הלכה · משנה תורה · מפרשים · צפנת פענח · הקדמה

# צפנת פענח על משנה תורה, מצוות עשה

רבי יוסף רוזין

**ספריית אור ברסלב** · or-breslev.co.il

# צפנת פענח על משנה תורה, מצוות עשה

רבי יוסף רוזין

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/צפנת-פענח-על-משנה-תורה-מצוות-עשה/
הקובץ נוצר ב־21 בנובמבר 2026 מגרסה 39-202611200317v של הספרייה.

# תוכן העניינים

**מצוה ז** ..... 4
**מצוה כ** ..... 4
**מצוה כז** ..... 7

## מצוה ז

מצוה ז' להשבע וכו'. ע' שבועות דף ל"ה ע"ב וע' תמורה דף ג' ע"ב:

## מצוה כ

**מ"ע כ'** עיין בהשגות ובסה"מ מ"ע ל"ג ברמב"ן. והנה באמת זה תליא בהך מחלוקת דר"מ ורבנן בירו' שקלים פ"ג הל"ג אם כל הפרטים של המקדש מעכבים את הקרבן ועיין בזבחים דף נ"ט וס' גבי מזבח שנעקר אם מקטירין קטרת ע"ש. והנה בזבחים דף מ' ע"ב אמרינן שאם לא נתחנך המזבח בקטרת הסמים לא היה מזה, ורבינו ז"ל הביא זה בסוף הלכות יוהכ"פ ולא גבי שאר פרים והטעם משום דסבירא ליה כהך תירוץ דירוש' דשקלים הנ"ל דמחלק בין בפנים בין בחוץ והנה מבואר במנחות דף מ"ט ע"א דאין מחנכין מזבח הזהב רק בקטרת א"כ ליכא מזבח ובלא זה מעכב הקרבן אך הפסוק יש לומר דקאי במזבח של משה דנמשח בשמן המשחה א"כ יש שם מזבח עליו בלא החינוך וזה ר"ל הא דאמרינן בתו"כ פ' אחרי מות וטהרו וקדשו טהרו לשעבר וקדשו לעתיד לבוא. ר"ל דמזבח של משה הוי רק טיהרו דבלא זה קדוש דנמשח בשמן המשחה מה שא"כ לעתיד דהיינו במקדש הוי דוקא קדשו בעבודה וא"כ לא משכחת להך דינא רק בשל יוהכ"פ דהוי עבודת פנים ובזה לא מעכב אהדדי כמבואר בירוש'. ועיין בתוספתא דמנחות פ"ו המנורה והמזבחות וכו' מעכבין זא"ז ועיין במה דפליגי בזבחים דף ק"ח אם גבי במה בעי ג"כ דין מזבח ועיין בירוש' דיומא פרק ד' גבי כיור וכנו מעכבים מקומם מעכב:

[**השמטה בענין דברים המעכבים את המקדש לקרבן או רק למ"ע דעשיית מקדש. והנה** נ"מ ג"כ למה דס"ל לרבינו בהלכות בה"ב פ"א הל' י"ב דגם נשים חייבין בבנין המקדש ע"ש. ואף דאין בנין בית המקדש בלילה כמבואר בשבועות דף ט"ו וע' ב"ב דף ד' ע"א דמשמע שם דעבד חייב בבנין מקדש אך י"ל דר"ל דשוב מותר להשיאו עצה וכעין מש"כ רבינו בהל' זכיה ומתנה פ"ט הי"א שעבד שישנו לו כו' וע' הל' רוצח פי"ב הט"ו ועבד רשע כו' ובערכין דף י"ד ע"א גבי נאה ושם בע"ב נקט גבי עבד לשון נאה. וע' סנהדרין דף ס"ט ע"ב דמוכח שם דקטן לא היה עושה במלאכת המשכן ומבואר באדר"נ פי"א דגם טפלים היו מביאים למשכן וע' שבת דף קי"ט ע"ב גבי אין מבטלין תינוקות כו' אך באמת כך דלפמש"כ יש ב' גדרים בבנין המקדש א' למ"ע עיין שבת דף קל"א ע"א בתוס' ובמו"ק דף ט' ע"א דדחי יו"כ וב' משום דצריך להקריב קרבנות וע' תוספות יבמות דף ה' ע"ב גבי בגדי כהונה ובזבחים דף מ' ע"א דיליף שם מקרא דאם נפתחה תקרה של היכל לא היה

מזה ומשמע דגוף ההיכל לא נפסל וע"ש דף נ"ה ע"ב גבי אם פרקו הלויים את המשכן ודף ס"א ע"א וכ"מ ובתוספתא דמס' קרבנות פי"ג דאם קפל הרוח את היריעה נפסל המשכן וכן מבואר בתו"כ פרשת ויקרא פ"ד ע"ש ועיין בספרי פרשת חקת פסקא קכ"ג מבואר ג"כ כן וצ"ל דתקרה שאני וע' עירובין דף נ"ה ע"ב גבי שלש מחיצות שאין עליהן תקרה דשפיר יש עליהן שם דירה. וא"כ כך דנשים ועבדים במ"ע של בנין המקדש י"ל דפטורים מטעם דאינו נבנה בלילה אך מ"מ צריכים הם למקדש בשביל הקרבנות שהם חייבים עיין קדושין דף ל"ה משום כפרה חס כו' ע"ש נמצא דדברים המעכבים במקדש אף נשים חייבים לצורך קרבן אבל דברים שאינם מעכבים נשים פטורות דזה רק גדר מ"ע שהז"ג ונשים פטורות ועיין שבת דף כ"ח ע"א דעיקר אוהל הוי היריעות התחתונות ואם קפל הרוח את היריעות העליונות מ"מ המשכן כשר וע' תוספות גיטין דף מ"ה ע"ב בשם ר"ת ותוספות מנחות דף מ"ב ע"ב דאין לאשה לאגוד לולב נמצא דביריעות העליונות אינן יכולות נשים לעשות ולכך היו צריכות הנשים לטוות מעל העזים דהוי חכמה יתירה ולא מלאכה כמבואר שבת דף ע"ד ע"ב ע"ש והוי כמו מאליו ועיין סנהדרין דף קי"ב ע"א דהודחו מאליהן עדיף מהדיחוהו נשים ועיין בעהמ"א ז"ל בהא דסוכה דף י"ג גבי אגד בידי שמים וכ"כ בזה וע' כתובות דף ק"ו ע"א גבי נשים האורגות בפרוכת. והנה בירושלמי שקלים פ"ד מבואר דכיור וכן מעכב לכ"ע וע' יומא פ"ד ה"ה דמקומן מעכב ר"ל דאף דיכול לעשות קדוש ידים ורגלים משאר כלי שרת מ"מ אם אין כיור וכן פסול וגם צריך שיהיו בכיור מים קדושים כדי לקדש בו ד' כהנים כמבואר בזבחים דף כ"א ע"ב ואז יכול לעשות קדוש ידים ורגלים גם בכלי שרת ובזה א"ש דברי רבינו בהל' ביאת מקדש פ"ה הי"א דלא הביא מה שמבואר בגמ' בקודח מתוכו. משום דס"ל דלמסקנא דמרבינן ירחצו לרבות כלי שרת שוב א"צ זה רק מ"מ אם אין בכיור מים קדושים כדי לקדש ד' כהנים אז אין עליו שם כיור וממילא אינו יכול להקריב קרבן וזהו כונת הגמ' זבחים דף כ"א דר"י ס"ל דאף לאברים נפסלו המים שבכיור בשקיעת החמה ר"ל כך לא דנפסלו רק דכיון דאין המים שבו ראויים לכל דהיינו למתירים שוב אין עליו שם כיור ופסול וא"כ לפ"ז אם הכיור שקוע בשקיעת החמה וכל הלילה שוב יכול לקדש ממים שבכלי שרת אף אם הם פסולים למתירים כיון שהם כשרים לאברים. וזהו כונת התוס' שם בד"ה כיור דהיו מקדשין ממים שבכלי שרת וא"ש. וכן ג"כ ר"ל הא דעירובין דף ק"ג גבי נימת כינור שנפסקה דקושרו או עונבו וע"ש דף ק"ה דהוה קשר שאינו של קימא ור"ל כך דבאמת הא מבואר בירושלמי שבת פ"ז ופי"ב דבמקדש היה פסול לקשור וע' שבת דף ע"ד ע"ב השתא כו' וכמו דמבואר בזבחים דף פ"ח גבי כלי שרת דאין מתקנין

אותם אך באמת נראה כך דנהי דאינו ראוי לכ"ש אם קושרו מ"מ הא מבואר בתענית דף כ"ז ובירושלמי סוף עירובין דכ"ש מעכבין את הקרבן ר"ל דאף אם נימא דעיקר שירה בפה מ"מ צריך שיהי' כ"ש במקדש דזהו חלק מחלקי המקדש ולזה שפיר מהני מה שמתקנו שלא יעכב הקרבן וכע' הא דסוכה דף מ"ט ע"א גבי בול של מלח ולכך קושרו ובאמת נ"ל דזהו ג"כ הא דהל' כלי המקדש פ"ט ה"ג וה"ה לכל בגדי כהונה. ובאמת נ"ל דנ"מ בין בגדי כהונה למעיל דשם האיסור משום לא תעשון כן כו' וכמו הא דמכות דף כ"ב וסנהדרין דף נ"ו ע"א וע"ז דף י"ג ע"ב וזה רק היכא שע"י זאת הפעולה תסתלק הקדושה ולכך גבי מטיל מום בקדשים לא עבר משום הך לאו רק אם עשאן גיסטרא דאז הוי כמו קדשים שמתו דאין בהם מעילה ובהך דסנהדרין דף נ"ו לא משום דהשם נפסל ע"י נקיבה רק משום דמקום הנקב נסתלקה הקדושה וכמבואר בשבת דף קט"ז אזלא כתב כו' וע' מו"ק דף כ"ו ע"א גבי רואה ס"ת שנקרע חייב שתים ובמ"א הארכתי בזה וה"נ גבי בגדי כהונה כן מיירי שע"י זה הם נפסלים משא"כ במעיל דאף אם נקרע באופן שלא יהא פסול ובמ"א הארכתי בזה בהל' ביאת מקדש פ"א הי"ד דמוכח שם דמקורעים לא נפסל דהא מבואר בזבחים הובא בהל' כלי המקדש פ"ח דמקורעים פסולים וצ"ל או דמיירי שאין בהקריעה טפח ופחות מזה אין עליה שם קריעה וע' במו"ק דף כ"ב ע"ב ודף כ"ו ע"ב ובמ"א כתבתי תירוץ אחר ומ"מ במעיל לוקה אם קרע כה"ג ובאמת לכא' קשה לפ"מ דמוכח בהל' טומאת צרעת פ"י ה"ו דכה"ג שאסור בקריעה לא משום בגדי כהונה דהא כיון שהוא מצורע הוי בע"מ ואינו הולך בבגדי כהונה וע' הל' ביאת מקדש פ"א ה"י שהרי תמיד הוא במקדש לא ר"ל דלכך אסור לקרוע דהרי מצורע אינו במקדש וא"כ לפ"ז מנלן דאסור לקרוע מעיל דלמא האיסור הוא משום דהוא כה"ג אך באמת נראה מהא דהל' כלי המקדש פ"ה ה"ו דרק אם קרע על מתו אז לוקה וכן משמע מלשון רבינו בס' המצוות מצוה קס"ד ר"ל רק במקום שצריך לקרוע אז אסור לכה"ג לקרוע וכן גבי מצורע ג"כ כן ובאמת לולי דברי הראשונים נ"ל דהא דמבואר בהוריות דף י"ב ע"ב דכ"ג פורם מלמטה קאי אמצורע דשם כ"ג פורם מלמטה ולא על מת. וע' תוספתא דמכות פ"ג אבל בל"ז כה"ג אם פרם אינו לוקה וא"כ א"ש מהך דמעיל וגם י"ל דנ"מ בין בגדי כהונה למעיל דגבי בגדי כהונה אסור רק קריעה בידים ולא גרמא ע' שבת דף ק"כ ע"ב עשיה אסור הא גרמא שרי ודף קל"ג ע"א ושם דף קי"א ע"ב גבי סירוס ע"ש משא"כ גבי מעיל דאף גרמא אסור לכן מדויק לשון הפסוק דכתיב לא יקרע:]

## מצוה כז

מצוה כ"ז להסדיר לחם. עיין בהשגות ובאמת הנה מבואר בירושלמי שקלים פרק ז' דאם אין לו לחם הפנים אחר אז צריך שיניח הלחם הפנים הישן עד שבת הבאה ע"ש ובתוספתא פרק י"א דמנחות הרי חזינן דההנחה הוא עיקר אך על הבזיכין צ"ע כיון דהוי כמו נקמץ כמבואר במנחות דף ח' ע"א ע"ש דף פ"ז ע"ב שולחן מהו שיקדש וכו' ועיין בזבחים דף פ"ז ע"א, אך מלשון רש"י יומא דף כ"א ע"א לא משמע כן דנקט שם נמצא שלחן ריקן בלא לחם ע"ש:

**שם כל אלו מצות שנתחדשו חייבין אנו לקבלם ולשמרם כו'**. עיין בסה"מ לרבינו אך באמת נראה לי דשיטת רבינו לא דאם עבר על דרבנן עבר על לאו רק דאם לא רצה לקבל עליו כלל התקנה כמו הך דאלעזר בברכות דף י"ט אז עבר וזה הנ"מ בין דאורייתא לדרבנן דזה הוה החיוב על כל פעם חיוב חדש עיין בברכות דף ס"ג ע"ב תדע אדם קורא ק"ש כו', ובאמת זה תליא בהך דכריתות דף ט"ז אם שבתות כגופים דמיא, וזהו ג"כ הך בעיא דהוריות דף ד' ע"ב אין שבת בשביעית אם הוה עקירת כל הגוף ועיין שם בירוש' דפליג על גמ' דילן ועיין שבת דף קל"א ע"א אדרבא כו' ואין כאן מקום להאריך. אבל בדרבנן הוה רק חיוב אחד ובזה תליא בהך דבכורות דף ל' ע"ב גבי גר שלא רצה לקבל דבר אחד מד"ס אם מקבלין אותו ואזלי לשיטתייהו הוריות דף י"א ע"א אם בדרבנן הוי מומר לכל התורה ע"ש. ועיין ברש"י סוכה דף כ"ח ע"א ובירוש' סוכה פ"ג על הך דסוכה דף מ"ו על מצות זקנים ר"ל דנוסח הברכה כך הוה דלא כרש"י ועיין מ"ש רבינו בהלכות ברכות פרק י"א הלכה ג' ע"ש ובזה מבואר הך דנדרים דף ח' אשכים ואשנה פרק זה נדר גדול נדר דבאמת יש נ"מ כך דאם נימא דהוא חיוב אחד מוטל עליו החיוב דלמחר ג"כ יעשה זה ועיין בהך דחגיגה דף ט' גבי תשלומין ובפסחים דף צ"ג ובכמה מקומות ועיין בירוש' סוף פ"א דר"ה גבי מכשירין לדחות בלילה ובפסחים פ"ט גבי טמא שנכנס לעזרה ע"פ קודם חצות, ועיין בקדושין דף ל' ע"א אלא ליומא ר"ל שם דכל יום ויום חיוב בפ"ע א"כ כיון שאמר נשכים שפיר חל עליו הנדר ועיין מה שכתבתי בזה בהל' אישות גבי מזונות, ולקמן בהלכות ברכות פי"א הלכה ה', ועיין בהך דיבמות דף ע"ב ע"ב בהך פלוגתא אם מילה שלא בזמנה מותר בלילה דהנה לפ"ז מוכרח לומר דס"ל דלילה לא הוה מחוסר זמן ועיין בירוש' כאן אם מותר בליל שמיני לסוכו בשמן תרומה ועיין תוס' חולין דף פ"א ע"א וזבחים דף י"ב ע"א ורש"י שבת דף קל"ו ע"א דפליגי בזה ע"ש ברא"ש וע"ש דף קל"ב ע"א. דאל"כ הך מיעוט דבלילה אין מלין האיך משכחת לה דאי בליל ח' הוה מחוסר זמן ובליל ט' הוה שלא בזמנו ומותר. אך יש לומר דנ"מ ליוצא דופן דאין

נימול לשמונה כמבואר שבת דף קל"ה. וכן גבי גר אם נימא דמילה לא מדין גרות או דרק גבי קבלת מצות כתיב משפט עיין תוס' לעיל דף מ"ה ע"ב וכ"מ והמילה נקראת בזמנה ועל זה קאי המיעוט ועיין בירוש' פ"ב דשבת גבי שמן שריפה, וכן יש שיטה בירוש' פ"א דחגיגה דכל ז' ימי החג הוי זמן חגיגה לא גדר השלמה. וכן שיטת רבינו לגבי קרבן פסח שני ע"ש, ועיין בהך דזבחים דף צ"א ע"א דקאמר שם כמאן דשחיטו תרוייהו ולשיטת התוס' שם דזה רק אם נשחטו בבת אחת אבל אם שחטן בזא"ז אותו שנשחט ראשון קודם, ועיין ברמב"ם בהל' תמידין ומוספין פ"ט הל' ד' דסבירא ליה כן דלא כרש"י ע"כ צ"ל דס"ל דתפלה כל שעה ושעה הוי חיוב חדש אם לא התפלל לא בגדר השלמה. וכעין שכתבו תוס' בכורות דף מ"ט ע"ב גבי פדיון הבן, ועיין מ"ש בהך דבכורות דף י"ג ועיין בירוש' פ"א דר"ה אם שייך גבי מילה בל תאחר מבואר שם דלא, וע"כ מוכרח דמילה שלא בזמנה כל יום הוי חיוב חדש, יעיין בתוס' ברכות דף כ"ח ע"א ד"ה כדמתרגם ע"כ ועיין בירוש' כתובות פי"ב במתנה לזון בת אשתו חמש שנים אם לא זנה ה' שנים הראשונים אם צריך לשלם כפי מה ששוה בה' שנים הראשונים ע"ש, ועיין תוס' ערכין דף י"ח ד"ה שיתן ונ"מ אם אירע אונס בסוף היום אם זה הוה כמו אנוס או לא דהוה ליה להתפלל תחלה, עיין מ"ש הנ"י פ"ב דב"ק וגם נ"מ אם לא חזי' לתחלת היום אם הוה גדר דחיה עיין בתוס' ב"מ דף קי"ב גבי בל תלין ועיין מ"ש בתמורה דף י"ח ע"ב וחגיגה דף ט' ע"ב ובירוש' פ"א דר"ה וכ"מ בזה. ועיין במה דמבואר בירושלמי ספ"י דנדרים גבי הך דר' יוסי בר"י ורבנן גבי מעל"ע או לילה ויום ע"ש ורא"ש שם דף ע"א ע"ב וכ"מ.

[**השמטה למש"כ שם במצוה שיש בה זמן נמשך אם ר"ל דהחיוב הוא עליו תיכף רק שיכול להשלימו בזמן או שמתחילה הדין כך שיכול לעשותו כל זמן זה. ונ"מ** אם אירע לו אונס אח"כ אם הוי גדר תשלומין אז עבר וכמש"כ רבינו בהל' ק"פ פ"ה ה"ב גבי פסח שני דהיכא דאם לא עשה הפסח הראשון במזיד אז אם נאנס בשני חייב כרת דאז הוי רק בגדר השלמה משא"כ אם היה אנוס בראשון אז רק אם לא עשה את השני במזיד אבל אם היה בדרך רחוקה דאז אין עליו חיוב כלל בפסח ראשון דהרי קי"ל דאם שחט לא הורצה וע' ירוש' פסחים פ"ה ה"ב דמבעי שם אם שחט לאינו מנוייו רק היה בדרך רחוקה די"ל דלא פסיל כלל דהוי כמו אינו בגדר עשיית פסח וע"ש בבלי דף ס"ב גבי ערל וכ"כ בזה בח"א אך זה יהי' נ"מ כגון אם הלך לשחוט את פסחו ונזכר לאחר חצות שיש לו חמץ בתוך ביתו וא"כ מוכרח לחזור לביתו ולבערו משום דאין שוחטין הפסח על החמץ כמש"כ בשאלתות וזה יהיה דרך רחוקה איך נקרא אם אנוס או דרך רחוקה

כיון דלאחר חצות לא היה בדרך רחוקה וכבר נתחייב וכמבואר בירושלמי פ"ט דפסחים ואף דיש עליו איסור לעשות פסח מ"מ הא מבואר בירושלמי ר"ה פ"א דכיון דבדיעבד כשר הקרבן מיקרי דמוטל החיוב עליו וה"נ כן. ואף דכ' התוס' במנחות דף נ"א וכ"מ דהיכא דאי אפשר להקריבו בשבת משום דלא דחי שבת מיקרי ע"ש זמנו וע' תוס' חולין דף מ' ע"א דשבת לא מקרי מחוסר זמן ובכריתות דף ז' ע"ב ע"ש וצ"ל דנ"מ בין דבר מחויב וקבוע דאז א"א שלא יארע הדבר בשבת והוי כמו שהתורה אמרה שאם יהיה בשבת אז יהיה הזמן ערב שבת משא"כ בדבר שהוא רק סבה ואינו מחויב ע"ז לא אמרה התורה כלום ובהל' ק"פ אבאר זה. וע' בתוס' פסחים פ"ד מצוה לאוכלה משתחשך לא אכלה משתחשך אוכלה כל הלילה ר"ל דזה לא הוי זמן נמשך רק זמן תשלומין ובזה א"ש לשון הגמ' ברכות דף כ"ח ע"א דמשנה שם במד"א המתפלל מוסף לאחר ז' לבין המתפלל שחרית לאחר ד' דכאן אמר לישנא דתברא וכאן אמר לישנא דצערא והוא כך דהנה כבר ידועה המחלוקת דקר"ש דאוריתא או דרבנן וע' תוס' סוטה דף ל"ב ע"ב וכ"מ אך באמת כך דהנה ע' בתענית דף כ"ח ע"א דאמר ר' יוסי וכי יחיד כו' אלא כולם נכנסים כו' כקורין את שמע וע' תו"י יומא דף ע' ע"א ובתוס' תמורה דף י"ד ע"ב גבי היך קורין את שמע בע"פ ובסוטה דף ל' ע"ב. אך באמת כך די"ל דיש בקריאת שמע ב' חיובים א' בגדר קריאת הפרשה והב' בגדר קבלת עול מלכות שמים וזהו בעצם המחלוקת אי ק"ש בלשון הקודש דוקא או בכל לשון וע' הל' מעש"ש פי"א ה"ה גבי וידוי מעשר וכאו"א אומרו בפ"ע וזהו בעצם הנ"מ בין מקרא בכורים דהוי בגדר קריאת פרשה ולכך דוקא בלה"ק ויכול להוציא ולכך אומרו בקול רם ע' סוטה דף ל"ב ע"ב משא"כ גבי ודוי מעשר דזה הוי רק בגדר וידוי ולכך אומרו בכל לשון אף דרבינו ז"ל בפהמש"נ ספ"ה דמעש"ש פי' דצריך לאומרו רק בלשון התורה כונתו שלא ישנה בתרגומו רק כמו שכתוב בתורה ואזיל לשיטתו בהל' ק"ש פ"ב ה"י דס"ל ג"כ כה"ג דכל לשון הוי גדר תרגום לא גדר פירוש וכ"כ בזה. ולכך גבי וידוי מעשר צריך לאמר בלחש וכמבואר בסוטה דף ל"ב ע"ב ובירושלמי פ"ה דמעש"ש דעד השקיפה היה אומר בקול נמוך ע"ש הטעם ובאמת י"ל הטעם כמש"כ התו"י יומא דף ע' ע"א כדי שיהא כאו"א קורא בפ"ע כמו גבי ק"ש וכמבואר בירושלמי ברכות פ"ג ה"ג ע"ש כאו"א מבקש רחמים כו' וזהו כונת הגמ' דתענית הנ"ל וכי יחיד כו' אלא כולם כו' וכמש"כ וע' מש"כ בח"א בהל' ק"ש פ"ב ה"א ובזה יש נ"מ לענין זמן דגבי ק"ש דמצות קריאה היא בגדר חיוב ולא נמשך והזמן הוא רק בגדר תשלום אבל אם הוא בגדר פעולה אז הוי דבר נמשך וכל הזמן הוא זמנו וזה בעצם המחלוקת דסוכה דף מ"ו ע"ב אם לכולא יומא איתקצאי או למצותו איתקצאי ר"ל אם מיד שנטל האתרוג שוב אין

הזמן הנשאר שייך כלל להדבר או הוי כמו עושה המצוה כל הזמן וע' ר"ה דף כ"ח ע"ב גבי ב"כ כולי יומא זמניה הוא ובתוס' שם והנה גם גבי תפלה כן דאף דאנשי כה"ג קבעוה בנוסח מ"מ אין המצוה בגדר חיוב לבד רק בגדר רחמים ג"כ ע' סוטה דף ל"ג וזהו ר"ל הגמ' דברכות דף כ"ט גבי קבע ע"ש. אך זה רק גבי שאר תפלות אבל במוסף הוי רק בגדר חיוב ולכך אין שם נדבה ע' בדברי רבינו בהל' תפילה ספ"א וא"כ לפ"ז תפלת שחרית הוי זמן נמשך ותפלת מוסף הוי זמן תשלומין ונ"מ דאם אירע לו אונס בסוף הזמן אז במוסף עובר ובשחרית לא עבר ולכך כאן קרי לשון תברא והכא לשון צערא. וע' זבחים דף י"ב ע"א ודף צ"א ע"א דאמר שם כמאן דשחיטי תרוויהו וזה לא שייך רק אם נימא דהוא חיוב חדש ולא תשלומין ע' ב"ב דף קנ"ז ע"ב במה דפליגי בזה גבי אם לוה ולוה וחזר וקנה אם שעבוד שניהם שוה או לא ובירושלמי כתובות פ"י ה"א גבי ראב"ע אם אחת נתארסה קודם ואחרת נישאה קודם מי קודמת. והנה באמת שיטת רבינו בהל' תמידין ומוספין פ"ט ה"ד דרק אם נשחטו שניהן כאחד אז תדיר קודם אבל אם נשחט שאינו תדיר קודם ואח"כ שחט התדיר מ"מ שאינו תדיר קודם לזרוק וכן היא שיטת התוס' שם זבחים ד"ה דשחטינהו ולא כרש"י שם ואף דלכא' קשה דהרי גבי פסח מבואר דאף אם שחט קודם הפסח כיון דהתמיד ג"כ נשחט אח"כ התמיד קודם ליזרק י"ל כך דגבי פסח הזריקה היא דבר בפ"ע לא משום שחיטת הפסח לא מיבעי לר"ש דס"ל דיכולין למשוך לאחר שחיטה אז הוי זריקה כמו דבר חדש ולא שייכא כלל להשחיטה ולכך אף אם שחטן בזאח"ז ג"כ התדיר קודם ואף לדידן גבי פסח הזריק' היא דבר בפ"ע ע' פסחים דף ע"ח ע"ב גבי נטמאו בעלים לאחר שחיטה. וע' סוכה דף נ"ו ע"א במחלוקת דאבא שאול ורבנן אם ב' הלחם קודם או לחם הפנים וזהו ג"כ בגדר זה אם זה הוי תשלום דעבר או דבר בפ"ע וזהו כונת התוספתא דפסחים הנ"ל גבי מצה דהוי בגדר תשלומין וא"ש וכן נ"מ דמבואר במגילה דף ה' גבי מאחרין ולא מקדימין אם ר"ל דהוי זה השלמה למה שלא עשה או דהתקנה היא כך דאם יארע בשבת יהי' הזמן בא' בשבת וע' ירושלמי תענית פ"ד ה"ט דר"ל אם חל ת"ב בשבת אין כאן לא לפניו ולא לאחריו ומוכח מזה דהוי בגדר תשלום לא בגדר תקנה ונ"מ דאם עבר והתענה בשבת אם עלה לו וע' ירושלמי חגיגה פ"ב ה"ד דפליגי גבי יום טבוח אם העורות שייכים לאנשי משמר או לכל המשמרות ר"ל אם הקרבנות הם של הרגל ושייך לכל המשמרות או הם שייכים ליום טבוח וע' תוס' חגיגה דף ט' ע"א ד"ה תשלומין דגבי עצרת כולהו מודי דתשלומין דראשון וברש"י שם דף ז' ע"ב ד"ה ביו"ט דעיקר מצותן הוא ביום ראשון משמע אף למ"ד תשלומין זל"ז וע' ביומא דף ג' ע"א דקרי ליה טפל. אך בירושלמי חגיגה פ"א איכא למאן דס"ל דקרבנות

יו"ט לא הוי בגדר תשלומין רק בגדר נמשך וזמנו כל היום וברש"י ביצה דף י"ט ע"א ד"ה אבל ע"ש דכתב הטעם שמא יאנס ובתוס' פסחים דף ע"ו ע"ב ד"ה ה"ג דלא גרסי שם משום תשלומין ובאמת הא ביומא דף נ' ע"א מבואר להדיא דהטעם דלא דחי חגיגה שבת הוא משום תשלומין אך זה תליא במש"כ אי זה תשלומין או נמשך והגמ' דיומא אתי כמ"ד דזה הוי גדר נמשך וחד זמן הוא וע' הל' חגיגה פ"א ה"ח ושם אבאר זה. ובאמת בירושלמי במגילה פ"א משמע קצת דרק בת"ב אז מאחרין מחמת הך טעם דקבעתיה בי' ובזה א"ש ג"כ הא דפסחים דף נ"ד ע"ב דמחלק שם בין ספק בהש"מ לספק בקביעותא דירחא ע"ש בתוס'. ובזה א"ש ג"כ מה שהקשו גבי חנוכה דאיך מדליקין בע"ש ומברכים הא עדין לא הגיע זמנה אך כיון דא"א לחנוכה בלא שבת הוי תחילת התקנה כן ואז זה הוי זמנה וא"ש:]